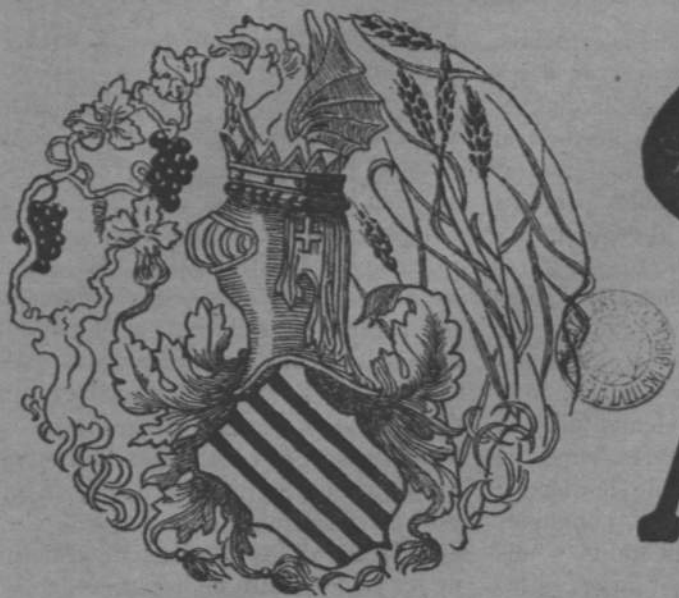

CATALUNYA AGRICOLA.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Carrer de l'Argenteria, 74, 76 y 78, pral.
BARCELONA

PERIODICH MENSUAL D'AGRICULTURA
DIRIGIT PER
EN JOAN BULBENA Y ESTRANY,
Enginyer Agrònom, Professor a la Càtedra Agrícola «Pere-Grau» dels Estudis Universitaris Catalans

Aquest periòdich s'envia de
franch a totes les persones que
enviïn llur adreça a la Admi-
nistració.

De agricultura alemanya

Trobatnos a Hamburg ab mon company de viatge En Frederich Rahola, ens va oferir la ocasió de visitar una explotació agrícola el prestigiós comerciant d'aquella asombrada plassa comercial En Joseph Vihmata.

Posseïm en Rahola qualitats inapreciables que fan d'ell lo millor company de viatge, y entre aquestes qualitats te la de no estimar indigne de sa fina observació fins tot lo que més s'aparta de sos gustos y que més allunyat està del objecte dels seus estudis. Així es que, acullida per ell ab entusiasme l'idea de donar un cop d'ull a la vida rural alemanya, ens posàrem a les ordres de En Vihmata, que ya 'ns tenia acostumats a sos acerts d'organitzador, durant el temps que 'ns va servir de mentor en nostre viatge.

Sortirem d'Hamburg en un exprés que 'ns portà a Lübeck en menos d'una hora. Recorreguérem ràpidament els carrers d'aquella vila, notables per lo apacible de son intens moviment. Visitem el *Rothaus*, pagant nostra entrada corresponent, ademés de la propina al porter, que ab marcial tonada ens explicaba les gestes glorioses d'aquells bons burgesos, qual imatge ompla les històriques parets. Admirarem el luxe de la decoració dels salons, en els que se reuneix la famosa *Lliga hanseática*. Esmorsirem en el restaurant dels sótanos del mateix palau, probant els vins de les marques més conegudes, elaborats en aquell gran centre de sofisticacions, y 'ns quedà temps pera contemplar la flamant estació del ferrocarri, grandiosa com totes les d'Alemanya, tan neta com les demés, empró agradable com cap altre per la simpàtica tonalitat de ses pintures. En vint minuts el tren ens deixà en l'estació de Riefeld, adornada artísticament ab cistelles de plantes y flors, com si fos un restaurant, a qual pareix contribuïen les taules parapades, que en el mateix andén esperaban, y no en va, al bebedor insaciable.

Allí ens esperaba el senyor H. Schramm, un fill d'espanyola que parla el castellà ab tota perfecció y es el verdader prototipo del agricultor modern ideal; esprit cultíssim, no sols per l'estudi de les ciències que necessita conèixer pera la tècnica de son ofici, sino també per ses aficions literaries ab que s'esbargeix en les interminables vetllades de l'hivern; cos vigorós y curtí en el bany fred diari y en la costum de viure al aire lliure, dormint per la nit ab les finestres obertes, y que així mateix cassa la guineu y 'l singlè que supleix la falta d'un jornalier en la penosa tasca de dallar l'herba; patriota sincer, que estima com un deber ineludible el desempenyar les molestes funcions de l'administració local, y 's mostra plahentment preparat a ocupar un puesto en les files del exèrcit si pels etzars d'una guerra s'hi vegés obligat; home de societat que viatja y visita 'ls grans centres, y, al ensemps, es home de família, completament feliç en la companyia de sa encantadora esposa, una malagueña que ha adquirit totes les virtuts de la dama rural alemanya, sens per aixó perdre les gracies de les filles d'Andalusia.

Es ben segur que si la senyora Schramm hagués unit sa sort a la de algún propietari rural de sa terra, s'hauria fastidiat de la vida del camp, somniant sempre ab la vida de la vila. Sent únicament, segons va dirnos, l'anyoransa del clima de Màlaga; pero ab tot lo demés gosa en sa tranquil·la existencia, que dista molt d'ésser, just es confessarho, la existencia d'una agricultora espanyola.

La casa de la família Schramm, parecscuda per son aspecte a una de les moltes cases que voltan el llach de Hamburg, disfruta, com aquelles, d'un jardí, cuitat ab tot esmero. L'interior te tot el confort y 'l decorat d'una villa de ciutat, car no desentonarian en una d'aquestes els trofeus que brillan les armes del propietari y ahont se llueixen les banyes de les daynes y 'ls caixals del singlè cassats pel mateix.

Se fa en el camp vida de societat, reunintse les famílies periòdicament, car les distancies a que viuen no son majors que les distancies a que vivim en les grans viles, ni son menors les facilitats pera salvarles, disposant de carreteres ben conservades y de bons carruatges en un país en el qual es absoluta la tranquil·litat personal.

Inclús se pot, a 56 kilòmetres d'Hamburg, anar al teatre y tornar a casa a les 12 de la nit: tan compler es el servey de trens y tan d'hora se surt dels espectacles.

Entre nosaltres lo viure en el camp, es viure en el desterro, en l'isolament, sufrir penalitats sens nombre y dificultats insuperables. Com a Alemanya, els agricultors poden viure com persones; no es cap maravella que 'ls progressos de l'agricultura hagin arribat als límits que tant nos sorprenen en les estadístiques y que tant ens encantan al visitar sobre el terreny una explotació rural.

Y no es que al trepitjar la terra alemanya, allissonat ràpidament per un verdader mestre com ho es el senyor Schramm, hagués descobert res d'extraordinari, quelcom de que no tinguin notícia la majoria dels nostres agricultors; els llibres y les revistes professionals realisan tal difusió de coneixements, que en el saber podria citar dotzenes de mos compatriotes que están al nivell dels alemanys. «¿Qué has après?», em preguntaba en Rahola cuan retornabam de l'excursió. «Substancialment res», vaig contestarli; varias cosas de detall y el convenciment de que la superioritat indiscutible dels alemanys sobre nosaltres radica en dos fets fonamentals: en l'aplicació y esmero ab que practican son noble ofici y en la poderosa acció de la colectivitats que 'ls empeny, els ampara y 'ls protegeix. Es dir, de quelcom que depèn d'ells per modo exclusiu y de quelcom que radica en el medi social y polítich en que trevallen.

La impresió que deixan els camps al pas ràpid

del tren, comprovant en nostra visita, es la d'un aprofitament complet de la terra; res de marges ni boras abandonadas. La mateixa llimpiesa y netedat que resplandeix en els carrers y passeigs de Berlín se nota en els treballs del camp. He dit varies vegades que 'ls nostres peons caminiers perden llastimosament el temps netejant d'herbes les cunetes de les carreteres. Els francesos deixan creixer aquesta herba pera sosteniment de les cunetes; els alemanys las conueuen en els marges de les carreteres. No 's cregui que en els camps y en els conueus no s'hi vegin males herbes. En aixó els aventatjan els hortelans de Valencia; empró llur extermini es la pre-ocupació constant dels agricultors, jamay resignats a consentir llur desenrotlló.

Pera donar una idea del interès del total aprofitament de la terra, explicaré quelcom de lo que fa 'l senyor Schramm.

Enamorat, com bon alemany, del conreu forestal, al que dedica no poca atenció y una gran superfície,

ensajant ab bastanta fortuna varietats de pins y de alsines americanes, ha ideat fer les plantacions de pins abets bastant espesses. Als sis anys, en que han adquirit desenrotlló suficient, aclareix les línies, destinant els arbres trets pera enviarlos a Hamburg, ahont se venen pera servir com arbres de Nadal. Una varietat de canyes que creix en els estanys se coueuan pera servir de coberta a barraques y dipòsits. En els estanys se crien peixos d'aigua dolça y en el jardí se conueuen flors pera l'exportació.

No hi ha que explicar com se cuidan les vaques, objecte primordial de l'explotació. Les estables están ben airejades, ab els llits renovats cada vegada que surt el bestiar, y així son absolutament inodoros. Els meus ulls delicats no sentiren la cuhissor del amonfach, ni la mevasensible pituitaria sofrí cap molestia. Enscrida l'atenció la supressió absoluta de menjadores. Les vaques menjan llur herba y llur pinso en una cavitat practicada

a terra, tenint l'aiga per beure a discreció en receptacles que s'omplen automàticament. En una pissarra está escrita la llista y noms de les vaques, y en ella s'hi registra a cada munyida la quantitat de llet que dona cada una d'ellas.

Els dipòsits de fench no son, com en nostre

Pirineu, sólits edificis, en els que s'inmovilisa inútilment un capital, sino que son verdaderes barraques, quals parets, de taulons mal ajustats, permeten la circulació del aire, y está clar que ab la palla no s'hi tenen més miraments, habent vist en varis punts pellers ab la mateixa forma que 'ls que s'vehuen en nostres camps. Al senyor Schramm li preocupa 'l el trovar una trilladora que fassi la palla en les condicions que ell desitja pera son bestiar, lo qual es un problema que ha sigut resolt pel constructor En Ignasi Sampere, ab sa trilladora «La Española», pera les necessitats del nostre país, y honraria molt a la nostra industria el que en l'esmentat model vegés el senyor Schramm satisfetes ses aspiracions.

En punt a maquinaria, es natural que estant al corrent dels catàlegs de les principals cases alemanyes, y de les instal·lacions fetes en els concursos, res de nou hi vaig trobà. D'una conversació ab el senyor Schramm vaig treure el convenciment de que anem pel bon camí, procurant nacionalisar a Espanya la maquinaria agrícola. La necessitem feta a la nostra mida.

De varis pormenors interessants podria parlar, deguts a la intel·ligent aplicació del Sr. Schramm, aplicables solsament a conueus similars rarissims en la nostra terra; mes prefereix acabar aquest article referint quelcom de lo que depent de l'acció activa.

La condició precisa de que el senyor Schramm pot dar a l'industria lletera que explota, les proporcions que te, es degut a les facilitats del transport. Un vagó construït exprés pera la llet s'uneix a un tren de viatgers, que en una hora salva els 56 kilòmetres a que está situat Hamburg, el mercat insaciable.

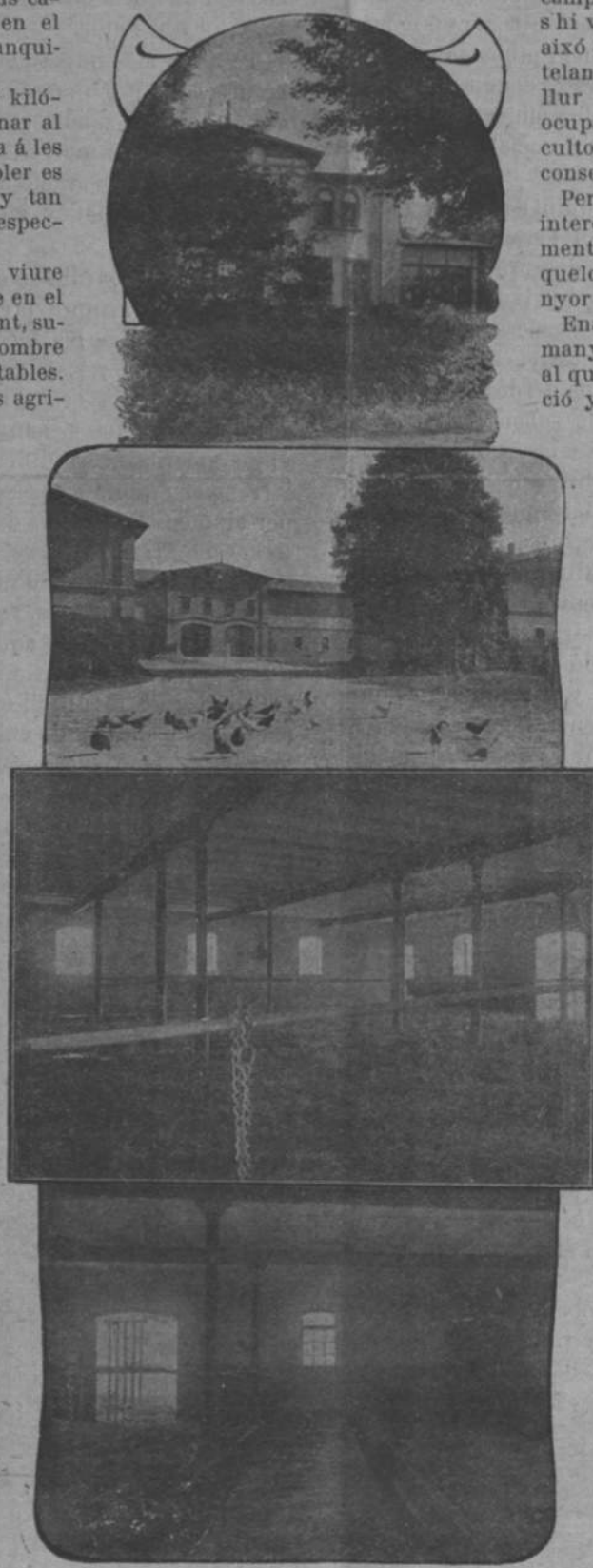
Un riu que limita la finca en una longitud de un kilòmetre perjudicaba ab ses avingudes els prats baixos de les marges, a causa del excés de vegetació acuática que creix en ses tranquiles aigües. Presentada la oportuna reclamació, sense necessitat d'influencies de cap mena ni imposantse sacrificis, el Govern ha procedit immediatament a la llimpiesa de la cequia.

Encara hi ha més: hi ha el projecte, que prompte s'realisarà, de canalisar el riu pera ferlo navegable, de modo que 'l propietari de la finca podrà carregar y descarregar en la mateixa les barques que prestin llurs serveys en la vasta xarxa de navegació fluvial ab que conta l'Alemanya.

Parlant ab el senyor Schramm, se nota sa confiansa y son amor al Govern de son país, ab tot y confessar que 'ls agricultors viuen abrumats baix la carga dels tributs; y aixó s'explica per estimar eficaç y profitós el servey que paga y reb del Estat. Resplandeix en ell un sencer amor al ofici que practica, una confiansa serena en sí mateix pera vencer les dificultats que forsosament han de presentarse en la obra de la producció, la satisfacció interior que prové del éxit sanció suprema de tot acte humà; y aixó també s'explica al contemplar els dilatats camps d'amples y suaus ondulacions, tan complets y perfectament conueuts, que dona la sensació de marxar a favor d'una corrent caudalosa y soscada, en tant que a nosaltres ens oprimeix com una pesadilla la sensació de pujar per montanyes de relliscosa terra.

Y, en vritat, motius de sobras te el senyor Schramm pera sentirse satisfet; sos vuit caballs de trevall, llustrosos y robustos, donan idea de la docilitat y de la forsa; disposa de l'electricitat pera totes les manipulacions de la llet, ses vaques ben respallades, higiènicament instal·lades en l'estable, disposan de fèrtils pastures, donant llet en abundancia, a la que pot donar ràpida y lucrativa sortida; els camps de treffe barrejat ab ray-gras, en rotació trienal ab blat, sègols y civades, li proporcionan rendiments magnífichs després d'haverli recreat la vista ab la ufana de llur vegetació; el mont casi pla, ahont creixen en competencia varietats exòtiques é indígenes, constitueix un parçh lucratíu per ses expansions deportives, la llar li ofereix la santa pau, generadora de les més indomables energies pera 'l trevall, y li permet repós pera entretenir sos esbarjos estudiant... el sànscrit.

JOSEPH ZULUETA

Casa del propietari.
Pati de la Granja.
Estable de vaques ab els llits preparats.
Estable de vaques sense pesebre.

Tiratje d'aquest nombre: 12.500 exemplars.

L'unió fa la força

L'agricultura catalana està passant una crisi molt forta. La competència estrangera y l'especulació fan que 'ls productes de la terra tinguin de vénders a un preu inferior a lo que costan. Fixeu'us no més que ab el vi, principal producte de la nostra terra, y vos en enconvencereu, si no ho estabau abans de llegir aquestes ralles.

La nostra terra està dividida al excés, y 'l pagés la conreu, no ja com els seus avis, sino com se feya en temps dels romans. L'arada romana, ab la qual el pagés llaura 'ls seus camps, està allí al seu costat, corroborant la nostra afirmació, y com que a la nostra época les necessitats son altres, el pagés viu difícilment ab el producte del seu treball. Certament que a Catalunya hi han grans finques que verdaderament poden servir de model ahont s'hi pot aprendre molt y hó y digne d'esser conegut é imitat, empró el pagés s'aprofita d'aquestes exemples?

Varis economistes de la nostra terra han cregut trobar un remey a n'aquesta situació crítica de l'agricultura, establint drets protectors per certs productes estrangers.

Altres, pel contrari, considerant que la protecció obra con un narcòtic, adormint totes les iniciatives, consideran que l'única solució possible consisteix en la transformació radical de la nostra agricultura, produint molt y barato; aquéstos creyen nosaltres que están en el verdader camí que ha de salvar la nostra agricultura.

L'empleo d'adobs químichs, de llevors escollides y de màquines modernes; la conquesta de nous mercats, el segur contra 'ls perills diversos y la defensa de les vinyes contra 'ls nombrosos enemichs que de tots costats les menassen, no son possibles al agricultor isolat y reduit a ses soles forces, no te cap mes remey que sofrir les influencies dels intermediaris, en ses compres ó en ses vendes. Tinguís present qu'en agricultura, com en l'industria, l'individualisme es l'enemich de tot progrés. Y en aquest punt dissentim notablement d'una distingida personalitat que deya que l'associació era un mal necessari.

Per nosaltres, l'associació es una propietat esencial de tot ser vivent, car l'associació engendra la vida de relació, la qual li es necessaria com ho prova el que, desde que el mon es mon, l'home y tots els sers viuen associats, ja formant agrupacions rudimentaries, ja 'ls organismes complexes que avuy dia poden admirarse.

Nosaltres admetem, després d'aquestes consideracions, que l'associació es un be necessari, car çom se pot admetre que, essent l'associació una necessitat que serveix pera posar en contacte 'ls homes, pugui esser un mal? Lo que hi ha es que aquesta necessitat no la sentan prou be 'ls pagesos de la nostra terra, qual caràcter, en extrem individualista, contrasta ab els altres països, ahont l'associació té un desenrotll considerable. Y's diu que a Bèlgica, encor no 's trovan dos persones qualsidees simpatizan, ja forman una societat, l'una es president, l'altre secretari, y 'l que escriu aquestes ratlles, que passá varis anys en el país abans esmentat, al cap que feya una semana que hi residia, ja era de més d'una dotzena d'associacions que formaban varis companys de carrera.

Pera significar l'importancia que tindrien els elements agrícol associats, direm el dato de que 'l darrer cens d'Espanya dona un total de quatre millions y pico d'electors, dels quals uns tres millions exerceixen oficis agrícol ó relacionats ab l'agricultura. ¡Què seria de la nostra agricultura el día en que aquestos elements disgregats constituïssin un element orgánich! ¡Quina seria l'importancia que tindria!

En presencia de les crisis de que parlàvem 's comprén, tot seguit, que l'esfor individual es impotent y que l'associació es son remey. Per tot, l'iniciativa individual, encoratjada per l'Estat, ha format nuclis importants que han sigut poderosos elements de progrés.

Mes, desgraciadament, el desenrotll de l'esprit d'associació trova en els camps nombroses dificultats; el pagés es naturalment egoïsta y refractari a tota idea de cooperació y de mutualitat, y sols fixa sa atenció a tot lo que sigui personal y li proporcioni un profit immediat. Una altra dificultat es la desconfiansa que caracteriza a l'habitant dels camps,

que, sempre ple de prevencions contra 'l seu vehí, li amaga ab gran cuidado els seus millors procediments com a secrets, y no 's fia dels consells que se li donan; diguem de pas, que sovint te prou amor propi pera approfitar-se dels consells d'altri.

Un gran inconvenient se trova també en el esprit de rutina del pagesos, refractari a tot progrés social y ténich. «Fins ara ho hem fet aixís: ¿per qué hem de canviar?» se sent dir sovint.

Lo que tenim de notar aquí es que, per molts pobles del camp, lo principal inconvenient per la creació d'una societat agrícola es la falta d'organismes ó administradors, que, tenint no solsament la convicció, bona voluntat y temps necessari, reuneixin al ensemple la capacitat necessaria pera organitzar la societat y ferla marxar regularment.

No es en va que 's diu que fulano es l'anima de tal ó qual societat (en aquestes planes ho hem dit varies vegades), car aquestes persones son l'essencia de l'associació a que perteneixen son l'associació mateixa, y si per una causa qualsevol se separan de la societat, aquésta desapareix ó porta una vida raquítica. Aquestes persones son necessaries a llurs respectives societats, a les que donan vida, del mateix modo que l'anima dona vida al cos, y, quan desapareix, ve la mort, y aixó d'una manera semblant passa a les societats.

En les planes de CATALUNYA AGRÍCOLA tenim en projecte la publicació de reglaments de varies societats vivas (es a dir, que tenen anima) de la nostra terra, complint aixís lo nostre objecte que várem manifestar en lo primer nombre, y quan tinguem prous datos reunits, coordinarem tots aquestos documents, que ens donaran una idea real y objectiva de l'estat actual de l'organització social de l'agricultura catalana.

Hem pensat que, reunint aquí totes les notes que fassin referencia a l'associació agrícola, podríem favorir son desenrotll en aquells pobles que encara no gaudeixen d'aquesta ventatja. Puguin aquestes esperances realitzar-se, pel major profit dels nostres agricultors, tan durament posats a proba desde fa algún temps.

Nostres pagesos sols saben exclamar-se de les males anyades, de les pedregades, dels mals vents, de les malures de tota mena. Mes ¿qué han fet pera evitar aquestes calamitats? ¡Pot ser no sabían que, associant-se contra la pedra, contra la mortalitat del bestiar, podían haber trovat remey contra aquestes plagues! Tinguin present nostres agricultors, al recomanarlos l'associació dels seus interessos, que l'unió fa la força, y que, units, tots junts, sense que altres diferencies efimeres els separin, podrán constituir nuclis respectables, quals decisions tindrà tothom en compte, y quals beneficis ells trovarán directament.

¡Pagesos! ¡agricultors! Asociéu'us, si no voléu deixar d'existir.

JOAN BULBENA Y ESTRANY.

Quelcom sobre les fórmules dels adobs en les vinyes.

S'ha escrit molt al objecte de donar fórmules generals d'adobs pera les vinyes, y, si bé es veritat que en poch se diferencien les unes de les altres, lo cert y positiu es que no totes produeixen en el vegetal iguals efectes.

Les causes poden obeir, les unes, a no contenir el terreny determinats elements, y,

les altres, a les exigencies particulars de les especies ó varietats dels ceps y a que en los adobs potser hi deuran figurar, además de la potassa, el fósfor y el nítrógen, la magnesia y el ferro.

Els fems per sí sols,

malgrat el reconéixerli condicions especials, son incapassos de donar y conservar la deguda fertilitat a una terra, además de que, segons les circumstancies, poden afavorir al desenrotll d'uns órgans en detriment d'altres y esser el germen d'innombrables paràsits que perjudican en gran modo al vegetal.

Convé, donchs, encar que no fos per altres motius que 'ls esmentats, adobar les plantes ab fertilisants químichs, ya que aquéstos, per esser aliments directes, converteixen en bones les terres pobres; facilitan y estimulan la transformació d'alguns dels elements de la terra que permanexerían inerts sense 'ls adobs; milloran les qualitats de les terres; absorbeixen l'humitat atmosférica, y obran les més de les vegades com desinfectants y microbicides, portant-se en general millor en les terres argiloses qu'en les sorrenques.

Ab los adobs minerals ó químichs se porta a la terra, d'una manera aproximada, los elements nítrógen, potassa y ácid fósforich y tots los que pogan faltarli, car es sapigut de tothom que cada cullita treu de la terra cantitats variables dels diversos principis que, donada la constant composició de les plantes y la quantia que s'obté en los rendiments, puguin fixarse a priori casi ab verdadera exactitut.

Pera avalorar les necessitats d'una terra existeixen diferents medis, més ó menys empírichs, que proporcionan indicacions molt acceptables; mes, si 's volen tenir datos precisos, s'ha de recórrer al análisis de la terra, sens el qual les fórmules d'adob no tindran may tot llur valor.

Te tanta més importancia aquesta manera de procedir, per quan avuy dia está fora de dubte que les sals de magnesia y de ferro exerceixen una marcada influencia, no sols en la bona conservació dels vinyars, sí que també en la calitat y abundancia dels productes.

Lo senyor Dejardin ha observat que la magnesia 's troba sempre present y en no petita cantitat en totes les terres en les quals los ceps francesos resisteixen los atacs de la filoxera, y 'l senyor M. B. Griffiths y altres agrònoms anglesos han comprovat que la vinya americana fructifica molt millor en los terrenos en que no escasseja la magnesia, y per aixó en les cendres de certs famosos vinyars de Styria, Chipre y altres s'hi troba en cantitats variables d'un 6 a un 7 per 100 de l'esmentada materia, assegurant d'un modo general que en totes aquelles terres en les que les sals de magnesia s'hi troban en feble proporció, se fa difícil ó impossible obtenir excelents y abundants cullites. Pot avuy afirmar-se que la filoxera se desenrotlla preferentment en tots los vinyars malalts d'anys y anys ó debilitats per insuficient nutrició, per careixer llurs terres de les necessaries cantitats de compostos magnésichs y ferrosos.

Les fórmules d'adobs deuen, donchs, basarse en els resultats de les experiencies, no oblidant may la benéfica influencia que exerceixen los fertilisants inorgánichs abans esmentats, ni menys llur acció sanejadora, car comprovat está que alguns, com el nítrat de Chile, aportan a la terra una considerable cantitat de sosa, que en les terres pobres en potasa favoreix en gran manera la vegetació, havent demostrat Wagner en recents ensaigs que la sosa pot, dintre de certs limits, substituir la potassa per son modo especial d'obrar

gens desfavorable en relació ab los adobs potássichs.

La putrefacció de les arrels de determinats vinyars, plaga més comú de lo que generalment se creu, y que, lluny de curarla, l'empijoren los fems, se correteix ó evita, ab l'empleo dels adobs químichs, máxim si figura entre 'ls el nítrat sódich, car ningú ignora ja los rápits efectes que produeix per sa insuperable difusibilitat, molt major que la de tots los adobs nitrogenats.

El senyor Zacharewiew, que ha fet un estudi detallat y especial dels terrenos y dels fertilisants útils a les vinyes, diu que en una terra que contingui 1 per 1.000 de nítrógen y d'ácid fósforich y d'un 2 a un 3 per 1.000 de potassa, ab los demés compostos naturals de les terres, anirà be 'l conreu de la vinya, sempre que al plantar se posin per cada cep les següents substancies:

Nítrat de sosa . . .	30 grams
Sulfat de potassa . . .	10 »
Superfosfat de cals ¹³ / ₁₀₀ . . .	50 »

Aquest adob podrà també aplicarse, si está feta la plantació, durant los mesos de janer y febrer, soterrantlo prop del tronch de cada cep, mss evitant sempre els gels y grans frets durant l'operació.

Pera les terres sorrenques aconsella l'esmentat professor la substitució del nítrat de sosa per igual cantitat de sulfat amónich ó per 100 grans d'orujó de sésam; mes allavors deu emplearse l'adob pel desembrer y procurant que en cap cas toqui l'escorça de la planta pera que la fermentació del orujó no entretingui la vegetació del cep.

Pera les vinyes de gran frondositat, pero que donan poch fruit, el autor esmentat recomana el superfosfat de cals en dosis de 200 grams per cep y 80 de sulfat de potassa, aplicant l'adob pel desembrer.

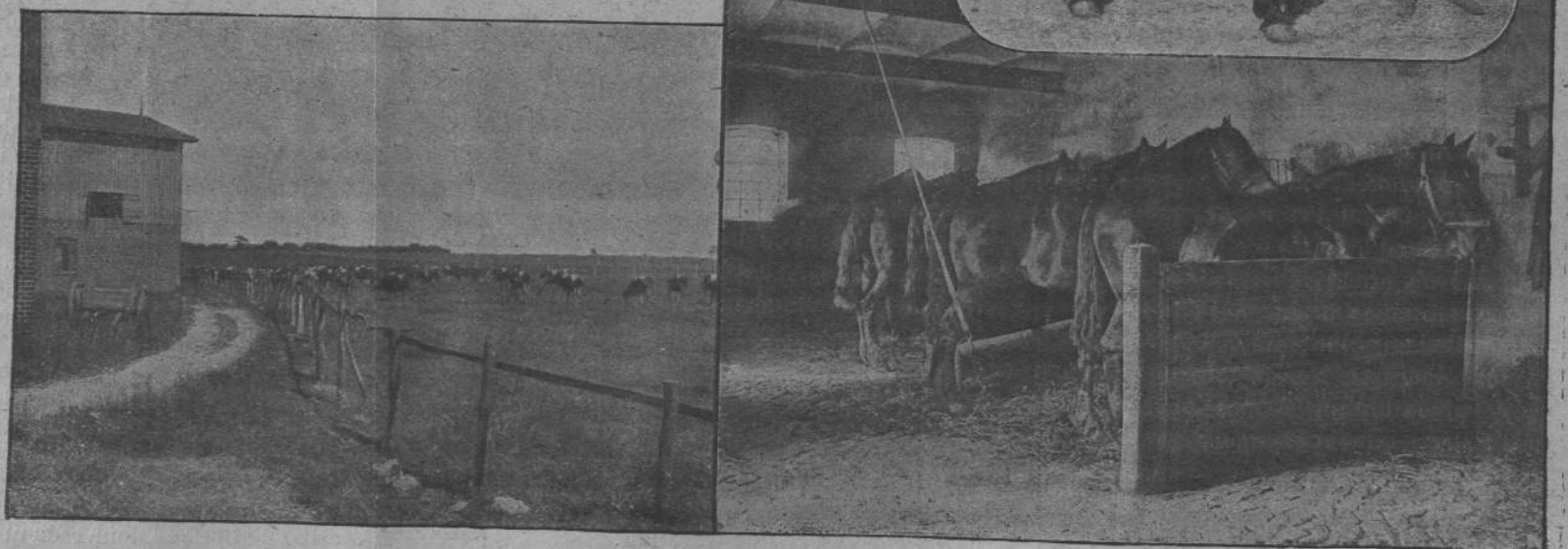
Y pera 'ls ceps de notable producció y de vegetació normal, assegura que la fórmula que segueix, per cep, dona excelents resultats:

Nítrat de sosa . . .	50 grams
Sulfat de potassa . . .	60 »
Superfosfat de cals ¹³ / ₁₀₀ . . .	100 »

En aquest cas, se soterraran las dos últimas substancies pel desembrer, y 'l nítrat pel febrer ó mars, de cobertera, afegint que pera los terrenos lleugers pot cambiarse el nítrat per 40 grams de sulfat amónich ó 200 grams d'orujó de sésam, ó també per 2 kilos de fems de granja.

Es d'advertir que 'l senyor Zacharewiew aconsella que a totes les esmentades fórmules s'hi afegeixin de 50 a 100 grams de guix per planta, excepte quan se tracte de terres calisses, en quals condicions recomana substituirho per cantitats equivalents de sulfat de ferro.

Aceptant com molt bones les indicacions del sabi profesor d'Agricultura, qual autori-

Dipósit de fench y prat ahont pasturen les vaques.

Un caball de treball.

Quadra de caballs de treball.

tat en tals materies ningú posa en dubte, convé noresmenys fer notar que algunes terres, segons afirmen els peritissims autors abans esmentats, en les quals no s'ha donat el conreu de la vinya per manca de la terra la magnesia y el ferro, si s'hi afegeixen aquestes substàncies baix la forma d'adobs, les noves vinyes plantades no tardaran en adquirir notable desenvolupament y ufana.

Aquesta experiència decisiva per a l'adob posava de manifest que, si bé el nitrogen, la potassa y el fòsfor són necessaris per a l'bon conreu de la vinya, també hi desempenyen un paper no menys important les sals de ferro y de magnesia.

Deuen, donchs, tenir-se presents aquestes circumstàncies quan se tracta d'efectuar noves plantacions, car, per més que avuy dia l'esplotació y conreu de les vinyes resulti poch menys que onerosa, degut a múltiples causes, entre les que destaca la nostre no protectora legislació y les creixents traves que oposen les aduanes estrangeres a l'exportació espanyola, no deu perdre's de vista que, per a un gran nombre de terres, l'únic conreu possible és el de la vinya, màxim si s'hi pot fer intensiu y compensar d'aquest modo l'abaratiment dels nostres vins.

DR. A. BLAVIA.

Lleyda, juny de 1909.

La crisi vinícola

y la representació parlamentaria de Catalunya

Preocupat l'Institut Agrícola Català de Sant Isidro per la gravetat de la crisi vinícola que sofreix el país, y atenent als desitjos de la opinió general de la classe agrícola, decidí invitar als senyors senadors y diputats a Corts per Catalunya a una reunió, que s'celebrà en el local de l'esmentada entitat, per tractar de tant complex problema y dels medis més indicats per a resoldre'l.

En quant a l'acció que pertoca desenvolupar als Poders públics respecte a n'aquesta grave qüestió, entenen els representants en Corts que està prou indicada en les conclusions que s'acompanyan, y a n'aquest efecte estan disposats a realitzar quants actes y gestions siguin necessaris, en el Parlament y fora d'ell, per a lograr la seva efectivitat, declarant per de prompte la representació parlamentaria de Catalunya que veurà ab molt gust que pugui comptar ab el valios concurs dels representants en Corts en les demés regions d'Espanya.

No dubten els que subscriuen, als quals s'ha encomanat la difícil tasca de gestionar la realització dels acorts presos, que han de trobar el concurs que solliciten; y en aquesta seguretat, requereixen als viticultors espanyols per a que manifestin sa opinió respecte als extrems que se sotmeten a son estudi.

Barcelona 20 de juliol de 1909. — Manuel Raventós. — Ignasi Girona. — Marqués de Camps. — Joseph Zulueta. — Jaume Carner. — Francis co Macià. — Leonci Soler y March.

CONCLUSIONS

Primera. Persistir en la campanya de la lliure destil·lació, circulació y comerç dels productes del rahim, y sol·licitar, ademés, l'establiment d'un impost sobre l'alcohol industrial que fassi impossible son empleu per a la adulteració y sofisticació dels vins.

Segona. Exigir del Govern que adopti les mesures necessàries per a l'eficàcia compliment de la llei sobre falsificació de vins de 27 de juliol de 1895, la qual, en son article quart, prohibeix terminantment l'empleu del alcohol industrial per a l'encabessament y millora dels vins.

Tercera. Procurar que s'fassi extensiva la desgravació de l'impost de consum sobre el vi als Municipis que aixís ho sol·licitin.

Quarta. Gestionar prop del govern la prompta celebració de tractats de comerç ab aquells Estats que consumeixin o puguin consumir nostres vins, verificancho, principalment, ab aquells ab qui ens uneixen vincles de rassa: Cuba y Estats del Centre y Sud d'América.

Quinta. Fer un detingut examen de les relacions que tenen, o poden tenir, els projectes de llei presentats pel Ministre d'Hisenda, ab el desenvolupament y foment de la riquesa agrícola del país, fixantse especialment en la vinícola, en atenció a la grave crisi que atravessa.

..

Aquest document se repartí a totes les entitats y personalitats agrícoles d'Espanya.

Aixís s'acordà en la reunió de la ponència, celebrada al local del Institut Agrícola Català de Sant Isidro, ahont s'han rebut les següents adhesions de senadors y diputats que

no pogueren assistir a la reunió en que se l's convocà a tots. Senadors: En Albert Rusiñol, En Manuel Farguell, Baró d'Esponella, En Odón de Buen, En Emili Sicars, Marqués de Camps y Marqués d'Alella. Diputats: En Trinitat Rius y Torres, En Francesch Cambó, En Joan Moles, En Frederich Rahola, En Hermenegild Giner de los Ríos, En Eduard Calvet, En J. Puig y Cadafalch, En Eusebi Bertrand, En M. de Bofarull y Marqués de Tamarit.

Pera trobar fonts y dèus soterranis.

El problema del descobriment de les corrents d'aigua soterrànies ha preocupat desde la més remota antiguitat a un gran nombre de persones, y ens sembla inútil insistirhi per a fer comprendre l'utilitat que tenen eixos treballs si s'hi te en compte que l'aigua és un element indispensable per a l'agricultura, l'industria, l'higiene y per tota la vida en general.

Nombrosos mètodes s'han proposat: els uns basats en nombroses observacions resultants d'estudis geològics y hidrogràfics molt detallats; altres, pel contrari, purament empírics, que s'valen de certes propietats particulars desconegudes, d'instruments, qual

Jove servintse del escoltador Daguin per a trobar dèus soterrànies.

valor científic y práctic may s'ha vist prou clar.

Certs experimentadors, combinant hàbilment els dos mètodes esmentats, han arribat a obtenir resultats pràctics, proporcionant veritables serveis a les poblacions rurals.

Varis noms s'han fet aixís célebres en el estranger, y han adquirit una verdadera reputació en aquest genre de treballs. L'abat Carrié, cap al any 1863, publicà una obra completa sobre una ciencia, a la que donà el nom de *Hidroscopografia*, en la que demostrà conèixer extensament aquest assumpte; mes la part experimental del seu mètode se basava en un aparell, qual funcionament es-

capà a tot estudi científic, car no podien emplearlo més que algunes persones dotades d'un poder especial que l's permetés posarse en comunicació ab les aigües soterrànies.

Si bé es veritat que l'físic Pouillet comprovà que pel damunt de les corrents d'aigua visibles, al ensemple que del mar, hi ha una electricitat lliure, que pot ésser positiva o negativa, y fàcilment se pot admetre que aquest fluit, accionant al través de la terra, a grans profunditats, tingui prou força per a impressionar, ya sigui un aparell especial, ya una persona, sigui com se vulga sa sensibilitat nerviosa o ses facultats fisiològiques especials.

Abans els abats Carrié, Paramell y Jac-

quet s'havien distingit per llurs coneixements hidrogeològics; mes l'empleo d'aitals aparells estava limitat a un nombre reduït d'experimentadors, y al ensemple un ha d'ésser molt reservat sobre llur eficàcia.

Un instrument que donés resultats regulars y d'un valor real, científic y práctic, se necessitava.

L'aparell d'aquesta classe se presentà a l'Academia de Ciències de París, en la sessió celebrada al 1.º de juny de 1908, pels senyors Diénert, Guillerd y Marrec (*Comptes rendus de l'Académie des Sciences*, n.º 22, pág. 1.182), y resolt felisment lo problema, car poden servirse del mateix totes les persones que ho desitjin, y dona resultats particularment fructífers en aquelles persones que coneixen quelcom d'hidrografia, car els hi evita llargues y pesades investigacions. Les persones que empíricament descobriren corrents d'aigua soterrànies jamay indiquen el curs de les mateixes, cosa que s'pot saber exactament ab l'aparell en qüestió.

Heus aquí son principi:

L'aparell se basa en el principi de l'*escoltador Daguin* o corn analizador dels sonidos, que ha sigut utilitzat en sos estudis sobre l'aigua soterrània per M. Diénert, *enginyer del Servey de Vigilancia de les aigües alimentícies de la vila de París*.

L'escoltador Daguin (vegis lo grabat) no és altra cosa que un cornet acústic provist a son interior y a sa part inferior d'un petit cono, qual base mira la part estreta del cornet acústic. Aquest instrument està recobert per una funda especial que impideix a l'aire exterior fer soroll a son pas per l'aparell, car aquest soroll amagaria el que s'vol descobrir en la terra, que prové del moviment de les aigües soterrànies, y confonentse abdós sorolls podrien produir errors en l'apreciació de sa natura é intensitat.

Pera servirse útilment de l'aparell se cava en la terra un sot de 20 a 30 centímetres de profunditat, en el qual s'hi planta la base del aparell, y en aquestes condicions es ficen en les orelles les extremitats dels tubos de goma. Lo soroll de l'aigua soterrània que se sent es continuu y molt semblant a la fressa que produeix lo vent quan passa per un bosc. Mes lo soroll es particularment fort quan l'aigua soterrània cau en una cavitat, car aixís ressona y facilita reforsant lo propagació del sonido. També s'pot posar l'aparell en un cubell ple d'aigua col·locat ben pla a la terra.

Aquest fenomen ha sigut particularment observat en Puits-Bottin, a prop de Villeneuve-sur-Yonne (Frausa). Sobre una galeria de captació, situada a dos metres sota terra, se sent perfectament lo soroll; situat a més de 50 metres de distancia a cada costat de la galeria, y en certes condicions particularment favorables, s'han pogut sentir sorolls soterranis de més de 50 metres de fondaria.

L'escoltador Daguin pot servir, donchs, d'una manera eficaç per a buscar les corrents d'aigua soterrànies, y està cridat a proporcio-

nar grans serveis als enginyers agrònoms, hidrografs, arquitectes y als agricultors en general, car els hi evitarà llargues probes y penibles treballs sempre d'importancia y costos, y l's permetrà executar les obres en aquells llocs en els que hi ha certitud d'assolir ab éxit l'iluminació de les aigües soterrànies; fent assequible a tothom l'art misteriós de trobar les corrents soterrànies, ab lo qual s'haurà realitzat un gran progrés, com ho és el posar al alcans de tothom el monopoli d'uns poch.

ISIDRE LLAURADÓ.

Els adobs en els prats

Un distingit agricultor conegut nostre, lo senyor En Sandali López, de Santa María (Oviedo), va enviar la fotografia que acompanya aquestes ratlles, representant una experiència relativa a l'aplicació dels adobs químics en els prats, la qual es tan gràfica que no necessita cap explicació.

Una parcela que va servir de testimoni per a comparar produí 4.000 kilos d'herba. La segona parcela, adobada ab adobs del país, o sigui ab fens de bestia boví, donà una producció de 6.000 kilos, y la darrera, fertilisada ab adob superfosfatat-potàssich y una adició de 100 kilos de nitrat de sosa, produí 9.600 kilos de fench sech a l'hectària.

Aplicació de la llei y reglament d'alcohols

6.ª Manera de practicar les liquidacions ab l'Hisenda.

La liquidació de drets s'efectuarà en forma distinta, segons se tracti de realitzar els pags per mesos o per cada sortida de productes, y també segons el règim a que està sotmesa la fàbrica. La liquidació mensual presuposa l'concepte de que l'fabricant tingui prestada, davant l'Administració de la Renda, garantia suficient per a respondre del import dels drets pels alcohols donats a la circulació d'una o altra liquidació, y, en aquest cas, l'expressat centro administratiu li facilitarà un talonari de guies, las que, per cada sortida de producte, anirà expedint y visant el fabricant si sa fàbrica és inspeccionada, o visada, pel inspector, en el cas d'ésser intervinguda. Les liquidacions en aytals circumstàncies se fan per una sola vegada al finalitzar el mes, que practicaràn els inspectors en talons d'adeudo, qual conformitat suscriurà l'interessat, quedant en son poder el duplicat per a realitzar l'ingrés en la oficina recaudatària que n'el mateix se consigní, y el que se canviará pel principal al portarlo a efecte.

Si, pel contrari, el pago se verificà per cada sortida de producte, el fabricant deurà presentar a l'Administració o al interventor una nota expressiva del nombre, classe, pes brut dels bultos, volum real del alcohol que continguin y sa graduació reduïda a 15º de temperatura. A la seva vista l'Administració o l'interventor liquidarà l'impost en taló d'adeudos, que deurà ésser efectiu en l'oficina recaudatària que s'indiqui, en el plaso de cinch dies, contables desde que siga notificat al interessat, mitjansant l'envío del taló duplicat.

Un cop realitzat el pago, será expedida la guia per la propia entitat que va practicar la liquidació de drets.

7.ª Requisits que deu complir el culliter per a emplear l'alcohol que ha produït com fabricant per a encabessar sos vins.

Els requisits que deu complir el culliter per a emplear en el encabessament de sos vins els alcohols que produeix, quedan virtualment explicats en lo que acabem d'exposar sobre liquidacions, pago de drets y expedició de guies. Car com el culliter, al produir l'alcohol, no és més que mero fabricant, y l'empleo d'aquell no és altra cosa que la operació de posarlo a la circulació y al consum, dit està que per a efectuarla precisa expedir la corresponent guia per un dels procediments explicats, y tingas en compte que la circulació comença tan prompte com el producte alcohòlic traspasa la porta de la fàbrica.

8.ª Responsabilitats per faltes reglamentaries. Les responsabilitats en que puguin incorrer els fabricants, les integran un cúmul d'actes y omissions, que son constitutives de faltes reglamentaries y delictes y faltes de defraudació.

No s'escaparà a la perspicacia del llegidor lo difícil que és el sintetisar en unes poques ratlles lo que s'materia complexa y de minucios desenvolupament en el reglament. Pero, com el plan expositiu d'aquesta conferencia no té altre objecte, no he per aixó de renunciar a mon propòsit de

donàrvosen una suscita ideya que puga servir-vos de convenient orientació en aquesta important matèria.

Son faltes reglamentaries totes aquelles infraccions de la llei o reglament que no siguin constitutives de delictes o faltes de defraudació, y també aquelles altres que, encara que independentment de la voluntat de la persona inculpada, puguin conduir a que's defraudi l'impost. Les faltes reglamentaries estan detallades en els articles 169 al 176 del reglament, y en sa comissió no's presumirà el propòsit de cometre's ni pre- parar el fraude, y les multes que per elles s'im- posin no tindran altre caràcter que de meres co- rreccions d'ordre administratiu. El coneixement y fallo d'elles queda reservat a les juntes arbi- trals.

Els actes y omissions de defraudació se divi- deixen en delictes y faltes, segons que l'import dels drets defraudats excedeixin o no de 4.000 pessetes. Llur coneixement y castich competeix als tribunals y juntes que senyala la llei del 3 de setembre de 1904. La pena pecuniaria dels delictes de defraudació se castiga ab una multa que no baixi del quintuplo, ni excedeixi del sex- tuplo dels drets defraudats, y les faltes del ma- teix ordre seran castigades ab multa que no sigui menor del duplo, ni excedeixi del quintuplo dels esmentats drets. Aquestes penes son indepen- dents de les demés que se senyalan als infractors de la llei de contrabando y defraudació.

Les infraccions de defraudació pera la Renda del Alcohol estan consignades en els articles 165, 166 y 167 del reglament, y ns sembla d'interés el cridar vostra atenció de que en ells está comprés el cas dels alcohols que, encara que circulant ab guia, adoleixi aquesta de qualsevol dels defectes que senyala l'article 123 del regla- ment, aixís com quan els envasos en que circulen no portin enganxada l'etiqueta de circulació exigida.

Y, darrerament, constitueix igualment defrau- dació la falsa declaració de la potencia productora dels aparatos, feta pel fabricant de les fàbri- ques inspeccionades, quan la diferencia en més, comprovada per l'Administració, sigui superior al 10 per 100. Cassos tots que convé tenir en

compte, y que, de primera impressió, no sem- blan revestir la gravetat que 'l precepte legal els hi concedeix.

Y ab lo que acabo d'exposar dono per acabat mon modest treball.

JOSEPH BUENO.

Inspector de la Renda d'Alcohol.

CRÓNICA

El Consell d'Agricultura y Remaderia de Tarragona, que presideix el senyor Elias de Molins, ha elevat al Ministre d'Hisenda un nota- ble dictamen, que per Reyat ordre s'interessà d'aquesta il·lustrada Corporació sobre 'l règimen arancelari dels blats.

Pel Ministeri de Foment ha quedat consti- tuit el Sindicat Agrícola de Santa Pau.

Ha aparegut una plaga en els avellaners de Brunyola, que, segons indicis del Servey So- cial Agrari de la provincia, sembla que's tracta de la *Pulvinaria vitis*. Ha comensat ja la campa- nya pera combatre-la, baix la direcció del engi- nyer encarregat d'aquest servey.

Ab llurs propis recursos els Sindicats Agrí- cols de La Bisbal y Pals han organitzat camps de demostració. En el primer s'hi conreua intensi- vament blat de moro y en el segon tres varietats d'arròs, procedents de la estació arrossera de Vercelli (Italia), que's comparan ab el Bomba y Amonteli, tots ab molts adobs y augmentant les dosis.

Una comissió de productors de suro, a la que acompanyava el marquès de Larios, visità al Ministre d'Hisenda, pera ferli avinent que, en vista de la depreciació del suro, suprimeixi els drets d'exportació que gravan l'esmentada es- corsa, o be que's reduxeixi al menys al 40 per 100.

El senyor Besada oferí estudiar atentament la petició.

Respecte al mateix assumpte, el Sindicat Agrí- col de Lloret de Mar ha telegrafiat al Ministre d'Hisenda en el sentit de que, atenintse a les pe- ticions dels productors de suro, suprimeixi to-

talment els drets d'exportació, y a n'aquesta pe- tició va adherirse 'l Sindicat de Blanes.

El Sindicat d'Exportació de Reus s'ha di- rigit a les associacions d'igual caràcter y a les Càmares Agrícoles, manifestant-l'hi que la gra- vissima y llarga crisi per que passa la vinicultu- ra de la nostra terra a causa dels ruinosos preus dels vins, que considera com a sa principal, per no dir única, causa la disminució de l'exporta- ció, reduhida en 1907, segons les estadístiques oficials, a 1.587.816 hectolitres dels 5.352.849 que s'exportaren en 1897, obliga a una acció comú, reunint els esforços de tots, vinicultors y export- ators, contra el negoci de baixa llei que s'efec- tua, tant a Espanya com a l'extranjer, oferint al consum vins falsificats.

Com de costum, la Federació Agrícola Cata- lana-Balear celebrà reunió mensual el segon dimars de juny.

La concurrència fou bastant nombrosa, y l'acte el presidí En Joaquín d'Abadal, qui comensà do- nant compte del falaguer resultat del Congrés y l'agrahiment de que la Federació es deutora en- vers la Comissió organitzadora de tan important Assemblea.

Després s'admeteren com a Federats els Sindi- cats de Blanes y La Enfermeria de Tarragona.

Habentse rebut una comunicació del Consell d'Agricultura de Girona demanant que la Fede- ració s'interessí prop del Ministre de Foment pera que sigui facilitada l'adquisició de nicotina a bon preu pera combatre algunas plagas del camp, y tenint en compte que aquesta qüestió pot afectar a alguna illa de les Balears, com Ibi- sa y Menorca, s'acordà consultar a les entitats federades de dites poblacions abans de pendre un acord definitiu. Empró se convingué en la ne- cessitat de l'empleo de dit producte.

També's parlà de l'entrada franca de fusta per caixoneria pel port de Valencia, donant compte la comissió nomenada al efecte en la darrera re- unió dels treballs realitzats y dels que'n resulta que no hi ha un criteri fixo respecte a la base de la franquicia, convenintse en seguir els treballs, y, en vista del resultat dels mateixos, obrar

Va recomenarse als reunits la petició de la Cam-

bra Agrícola de Arenys de Mar, referent a que se li proporcionin llibres pera la Biblioteca Agríco- que ha inaugurat en son hostatje.

Tornà a parlar-se de la formació del catastro, donantse compte de les moltes noves que's re- ben referents a les gestions de les federades pera que siguin les Diputacions les que s'encarreguin de dits treballs, y de una lletra del senador se- nyor Sardà, en la que copia paragrafs d'una del Ministre d'Hisenda, bastant tranquilisadors. Em- pró se seguirà vigilant pera evitar el perill de la empresa particular.

Darrerament se nomenà una comissió dels se- nyors Bernades, Girona y Zulueta pera que esti- guin al tanto de la pensada reforma de la llei de sindicats.

Y després d'anunciar 'l president que la sessió era la darrera de la temporada, y que la propera deu tenir lloch pel més d'octubre, s'aixecà la sessió.

L'associació agrícola va prenent peu en tots els indrets de la nostra Catalunya. Ara ma- teix sabem que a Cornudella (Tarragona), s'ha constituït un Sindicat de Pagesos.

Es llàstima que 'ls terratinents de la majoria dels pobles de la nostra terra s'entretinguin y perdin el temps fundant arreu societats y cicles polítics, que res els hi han de dar y que 'ls divi- deixen, en lloch d'associarse pera atendre mil- lor a les necessitats, cada dia en augment, que requereix la moderna industria agrícola.

L'associació agrícola els hi donaria forsa, per- que 'ls uniria pera la defensa de llurs interessos, mentres que l'associació política els debilita, per- que 'ls divideix, pera defensar els interessos d'altre.

¿Quí serà tan cego que no vegi aquesta dife- rencia?

ERRADA IMPORTANT:

En el títol o capsalera del article del Dr. A. Bla- via que vaesser publicat en el nombre anterior, en lloch de dir *orientacions* deu llegirshi *conside- racions*.

Imprempta Barcelonesa, Tapies, 4.—Barcelona.

Càtedra ambulat d'Agricultura de CATALUNYA AGRÍCOLA

ab llanterna de projeccions.

Dona conferencies, curssets, lliçons experimentals d'agricultura moderna.

Qui vulgui informes detallats sobre son funcionament, se dirigeixi a la Direcció d'aquest periódich.

PRIMERES MATERIES PERA ADOBS

Societat Anónima CRÓS. — Barcelona.

Carrer de la Primpcesa, 21. — Casa fundada en 1810.

Fàbricas d'adobs y productes químichs en BADALONA, ALICANT y SEVILLA

Magatzems y Agencias en els principals centres agrícols d'Espanya.

Pera preus y noticias mercantils los agricultors de Catalunya y Balears poden dirigir-se a la Central de Barcelona o a ses agencias següents:

En Vich: Carrer de Manlleu, 48.

» Gerona: Plassa Marqués de Camps, 3.

» La Bisbal: Carrer dels Archs, 7.

» Torroella de Montgri: Carrer del Comers, 7.

» Lleyda: Rambla de Fernando, 59.

En Tàrraga: Carretera d'Agramunt, 26.

» Mora d'Ebro: Carrer de la Barca, 6.

» Tortosa: Carrer de Santa Agna, 1.

» Valls: Costa del Portal, 2.

» Palma de Mallorca: Ronda de Lle- vant, A.

NITRAT DE SOSA

Es el adob químich de resultats més rápits y visibles pera tots los terrenys y conreus.

Pera demanar informes de franch sobre la seva aplicació, dirigir-se al senyor

EN JOAN GAVILÁN

Delegat a Espanya dels PRODUCTORS DE NITRAT DE CHILE

Jovellanos, 5, MADRID

Suscripció a l'edició de **Consultori Agricol** lux de Catalunya Agrí- cola: 5 pessetes l'any.

Los suscriptors poden servir-se del que dirigeix el Director d'aquest periódich, ahont poden resoldre gratuïtament tota mena de con- sultes sobre l'agricultura y tot lo que s'hi relacioni.

Laboratori químich

del

Institut Agrícol Catalá de Sant Isidre

dirigit per l'Enginyer industrial

En JAUME RAVENTÓS

Consulta de 9 a 11 del matí tots els dies feyners.

Análisis de terras, adobs, vins, etc,

Portaferrissa, 21. — BARCELONA

SINDICAT NACIONAL

DES

MAQUINARIA AGRÍCOLA

(Societat Anónima)

Constituhit per els més il·lustres agricultors espanyols ab lo fi de lograr la construcció de les màquines y aparells més moderns adaptats a nostres usos y costums.

DIPÓSIT: Ronda de Sant Pere, 50 }
FABRICA: Carretera Mataró, 246 } BARCELONA